

دانشگاه علوم پزشکی و
خدمات بهداشتی درمانی استان اردبیل

پایان نامه جهت دریافت درجه دکتری حرفه‌ای

عنوان:

بررسی خصوصیات آزمایشگاهی و بالینی بیماران مبتلا به

سرطان مثانه در استان اردبیل در سال 1395

استاد راهنما:

دکتر علی حسین خانی

استاد مشاور:

دکتر فیروز امانی

دانشجو:

یاسمن ترابی

پاییز 1396

شماره پایان نامه: 0656

تشر و قدردانی:

از اساتید گرامی، جناب آقای دکتر علی حسین خانی، و جناب آقای دکتر فیروز
امانی به دلیل یاری‌ها و راهنمایی‌های بی‌چشمداشت ایشان که بسیاری از سختیها را
برایم آسانتر نمودند بسیار سپاسگزارم.

تقدیم به پدر بزرگوار و مادر مهربان

آن دو فرشته ای که از خواسته هایشان گذشتند، سختی ها را به جان خریدند و خود را سپر

بلای مشکلات و ناملایمات کردند تا من به جایگاهی که اکنون در آن ایستاده ام برسم.

فهرست مطالب

<u>Error! Bookmark not defined.</u>	فصل اول: طرح تحقیق
<u>Error! Bookmark not defined.</u>	1-1- بیان مساله
<u>Error! Bookmark not defined.</u>	2-1- تعریف واژه‌ها
<u>Error! Bookmark not defined.</u>	3-1- اهداف بررسی
<u>Error! Bookmark not defined.</u>	1-3-1- هدف کلی
<u>Error! Bookmark not defined.</u>	2-3-1- اهداف اختصاصی
<u>Error! Bookmark not defined.</u>	4-1- سوالات تحقیق
<u>Error! Bookmark not defined.</u>	فصل دوم: بررسی متون
<u>Error! Bookmark not defined.</u>	1-2- اپیدمیولوژی سرطان مثانه
<u>Error! Bookmark not defined.</u>	2-2- اتیولوژی و پاتوژنز سرطان مثانه
<u>Error! Bookmark not defined.</u>	1-2-2- ژن رتینوبلاستوم
<u>Error! Bookmark not defined.</u>	2-2-2- تشدید ژنی
<u>Error! Bookmark not defined.</u>	3-2-2- تماس شغلی با مواد سرطان‌زا
<u>Error! Bookmark not defined.</u>	4-2-2- سیگار
<u>Error! Bookmark not defined.</u>	5-2-2- مصرف مسکن‌ها
<u>Error! Bookmark not defined.</u>	6-2-2- التهاب مزمن مثانه
<u>Error! Bookmark not defined.</u>	3-2- تظاهرات بالینی سرطان مثانه
<u>Error! Bookmark not defined.</u>	1-3-2- هماچوری
<u>Error! Bookmark not defined.</u>	2-3-2- درد
<u>Error! Bookmark not defined.</u>	3-3-2- علائم تحریکی ادراری
<u>Error! Bookmark not defined.</u>	4-2- آسیب‌شناسی تومور مثانه
<u>Error! Bookmark not defined.</u>	1-4-2- هیپرپلازی و دیسپلازی اروتلیال مثانه
<u>Error! Bookmark not defined.</u>	2-4-2- متاپلازی اسکواموس
<u>Error! Bookmark not defined.</u>	3-4-2- لکوپلاکی مثانه
<u>Error! Bookmark not defined.</u>	5-2- تشخیص سرطان مثانه
<u>Error! Bookmark not defined.</u>	1-5-2- سیتولوژی ادرار
<u>Error! Bookmark not defined.</u>	2-5-2- سیستوسکوپی
<u>Error! Bookmark not defined.</u>	6-2- انواع سرطان مثانه

Error! Bookmark not defined.	1-6-2- سرطان درجا
Error! Bookmark not defined.	2-6-2- سرطان ترانزیشنال
Error! Bookmark not defined.	3-6-2- سرطان اسکواموس
Error! Bookmark not defined.	4-6-2- آدنوکارسینوم مثانه
Error! Bookmark not defined.	7-2- نشانگرهای تومور مثانه
Error! Bookmark not defined.	8-2- مرحله بندی سرطان مثانه
Error! Bookmark not defined.	1-8-2- اقدامات ضروری برای مرحله بندی تومور مثانه
Error! Bookmark not defined.	2-8-2- سیستم مرحله بندی در سرطان مثانه
Error! Bookmark not defined.	9-2- غربالگری سرطان مثانه
Error! Bookmark not defined.	10-2- درمان تومور مثانه
Error! Bookmark not defined.	1-10-2- درمان تومورهای سطحی مثانه
Error! Bookmark not defined.	2-10-2- درمان‌های داخل مثانه‌ای
Error! Bookmark not defined.	3-10-2- درمان تومور مثانه در مراحل تهاجمی
Error! Bookmark not defined.	4-10-2- سیستم‌تومی رادیکال
Error! Bookmark not defined.	5-10-2- درمان‌های تکمیلی
Error! Bookmark not defined.	6-10-2- درمان تومور متاستاتیک مثانه
Error! Bookmark not defined.	11-2- مروری بر مطالعات گذشته
Error! Bookmark not defined.	فصل سوم: شیوه اجرای تحقیق
Error! Bookmark not defined.	1-3- نوع مطالعه
Error! Bookmark not defined.	2-3- جامعه‌ی آماری
Error! Bookmark not defined.	3-3- حجم نمونه و روش نمونه‌گیری
Error! Bookmark not defined.	4-3- روش گردآوری اطلاعات
Error! Bookmark not defined.	5-3- روش تجزیه و تحلیل داده‌ها و بررسی آماری
Error! Bookmark not defined.	6-3- ملاحظات اخلاقی
Error! Bookmark not defined.	7-3- متغیرهای مطالعه
Error! Bookmark not defined.	فصل چهارم: نتایج
Error! Bookmark not defined.	1-4- توزیع جنسی بیماران مورد بررسی
Error! Bookmark not defined.	2-4- میانگین و توزیع سنی بیماران مورد بررسی

Error!Rh 3-4 توزیع فراوانی بیماران مورد بررسی از لحاظ نوع گروه خونی و نوع آنتی ژن

Bookmark not defined.

Error! Bookmark not 4-4 توزیع بیماران مورد بررسی از لحاظ سابقه فامیلی سرطان مثانه

defined.

Error! Bookmark not 5-4 توزیع بیماران مورد بررسی از لحاظ مصرف سیگار، مواد مخدر، و قلیان

defined.

Error! Bookmark not defined...... 6-4 توزیع بیماران مورد بررسی از لحاظ محل سکونت

Error! Bookmark not defined...... 7-4 توزیع بیماران مورد بررسی از لحاظ گرید تومور

Error! Bookmark not defined...... 8-4 توزیع بیماران مورد بررسی از لحاظ مرحله‌ی تومور

Error! Bookmark not defined...... 9-4 توزیع بیماران مورد بررسی از لحاظ نوع تومور

Error! Bookmark not defined...... 10-4 فراوانی علائم اولیه در بیماران مورد بررسی

Error! Bookmark not 11-4 میانگین مدت بین مشاهده هم‌چوری تا مراجعه به سیستم‌سکپی

defined.

Error! Bookmark not defined...... فصل پنجم: بحث و نتیجه‌گیری

Error! Bookmark not defined...... 1-5 بحث و نتیجه‌گیری

Error! Bookmark not defined...... 2-5 نتیجه‌گیری نهایی

Error! Bookmark not defined...... 3-5 محدودیت‌های مطالعه

Error! Bookmark not defined...... 4-5 پیشنهادات

Error! Bookmark not defined...... فهرست منابع و مراجع

فهرست جداول

جدول 3-1: متغیرهای مطالعه 33

فهرست شکل ها

- شکل 4-1: توزیع جنسی بیماران مورد بررسی..... 35
- شکل 4-2: توزیع بیماران مورد بررسی از لحاظ گروه‌های سنی..... 37
- شکل 4-3: توزیع فراوانی بیماران مورد بررسی از لحاظ نوع گروه خونی..... 38
- شکل 4-4: توزیع فراوانی بیماران مورد بررسی از لحاظ نوع آنتی ژن Rh..... 39
- شکل 4-5: توزیع بیماران مورد بررسی از لحاظ سابقه فامیلی سرطان مثانه..... 40
- شکل 4-6: توزیع فراوانی بیماران مورد بررسی از لحاظ مصرف سیگار، مواد مخدر، و قلیان..... 41
- شکل 4-7: توزیع بیماران مورد بررسی از لحاظ محل سکونت..... 42
- شکل 4-8: توزیع فراوانی بیماران مورد بررسی از لحاظ گرید تومور..... 44
- شکل 4-9: توزیع فراوانی بیماران مورد بررسی از لحاظ مرحله‌ی تومور..... 45
- شکل 4-10: توزیع فراوانی بیماران مورد بررسی از لحاظ نوع تومور..... 46
- شکل 4-11: توزیع فراوانی علایم اولیه در بیماران مورد بررسی..... 47

فهرست علائم اختصاری

ALA: 5-aminolevulinic acid

AUA: American Urological Association

BCG: Bacillus Calmette-Guerin

BTA: bladder tumor antigen

CIS: Carcinoma in situ

EAU: European Association of Urology

EORTC: European Organisation for the Research and Treatment of Cancer

FGFR3: Fibroblast growth factor receptor 3

FISH: Fluorescence in situ hybridization

HPF: High Power Field

MIB1: Mindbomb 1

NMP: nuclear matrix protein

SCC: Squamous-cell carcinoma

TCC: Transitional cell carcinoma

TURBT: Transurethral Resection of Bladder Tumor

بررسی خصوصیات آزمایشگاهی و بالینی بیماران مبتلا به سرطان مثانه در استان اردبیل در سال 1395

چکیده فارسی

سابقه و هدف: سرطان مثانه شایع‌ترین سرطان درگیر کننده‌ی مجاری ادراری و تناسلی بوده و از لحاظ شیوع جهانی رتبه نهم را دارد. این مطالعه با هدف بررسی خصوصیات آزمایشگاهی و بالینی بیماران مبتلا به سرطان مثانه در استان اردبیل در سال 1395 طراحی شد.

مواد و روش‌ها: مطالعه‌ی حاضر در قالب یک مطالعه‌ی مقطعی انجام گرفت که در طی آن همه‌ی بیمارانی که از اول مهر ماه سال 94 تا اول مهر ماه سال 95 در بیمارستان‌های حافظ، قائم، و علوی شهر اردبیل به دلیل ابتلا به سرطان مثانه تحت عمل جراحی تومور مثانه قرار گرفته بودند به روش سرشماری وارد مطالعه شدند. اطلاعات مورد نیاز بیماران شامل سن، جنس، گروه خونی، RH، سابقه خانوادگی سرطان مثانه، مصرف سیگار، مصرف مواد مخدر، مصرف قلیان، مرحله تومور، درجه تومور، فاصله اولین هماچوری تا زمان مراجعه به سیستم‌سکپی، و نوع تومور از پرونده‌ی بیمارستانی بیماران و یا از طریق انجام مصاحبه‌ی تلفنی با بیمار یا اقوام درجه یک بیمار جمع‌آوری شد.

یافته‌ها: 67 بیمار (82/7٪) مذکر و 14 بیمار (17/3٪) مونث بودند. میانگین سنی بیماران $66/9 \pm 15/02$ سال بود. گروه خونی A با فراوانی 39/5٪، شایع‌ترین گروه خونی بود. 54/3٪ بیماران مصرف سیگار داشتند. محل سکونت 47 بیمار (58٪) شهر و 34 بیمار (42٪) روستا بود. شایع‌ترین گرید تومور، کارسینوم اوروتلیال پایپلار درجه-بالا (48/1٪) و سپس کارسینوم اوروتلیال پایپلار درجه-پایین (33/3٪) بود. شایع‌ترین مرحله‌ی تومور به ترتیب مراحل Ta (40/7٪)؛ T1 (26٪)؛ و T2 (24٪) بودند. شایع‌ترین تظاهرات بالینی به ترتیب هماچوری (90/1٪)، سوزش ادرار (38/3٪)، و تکرر ادرار (13/6٪) بودند. 27 نفر از بیماران (33/3٪) بین مشاهده هماچوری تا مراجعه به سیستم‌سکپی بیشتر از 3 ماه تاخیر داشتند.

نتیجه‌گیری: یافته‌های این مطالعه نشان داد که شایع‌ترین گرید و مرحله‌ی تومور در بیماران مبتلا به سرطان مثانه به ترتیب کارسینوم اوروتلیال پایپلار درجه-بالا و Ta بودند؛ شایع‌ترین تظاهر بالینی اولیه هماچوری بود؛ شیوع این بیماری در بین مردان، در سنین بالای 70 سال، در افراد با گروه خونی A، و در بین افراد ساکن مناطق شهری بیشتر بود؛ همچنین، استعمال سیگار در بین این بیماران شایع بود و یک سوم بیماران بین مشاهده هماچوری تا مراجعه به سیستم‌سکپی بیشتر از 3 ماه تاخیر داشتند.

واژه‌های کلیدی: سرطان مثانه، خصوصیات آزمایشگاهی، خصوصیات بالینی، اردبیل.